

Burros llegendaris

averges3@xtec.cat

S'acosta la festa de Sant Antoni Abat, Sant Antoni del Porquet o dels Burros. Recordaré algunes de les llegendes de la nostra comarca que tenen a burros com a protagonistes. En les llegendes el burro sempre sol tenir mala premsa i representa sovint una figura demoníaca. El llegendari explica que el burro va ser obra del Dimoni mentre que el cavall va ser obra de Nostre Senyor. Quina injustícia tan gran per un animal tan treballador i tan nostrat...

Una llegenda de la nostra comarca que té un burro com a protagonista succeeix a Camós i la recull Josep Casassa l'any 1930. En un camí de ferradura un pagès va descobrir un burro vermell, de foc, que arrossegava unes cadenes que amb prou feines podia moure. Durant molts anys tothom fugia de passar per aquell camí a l'hora de les dotze de la nit. Una altra història ens explica que a prop del cim de Golany surt un misteriós home muntat a dalt d'un burro que té unes alforges plenes d'or.

"El burro que s'allarga" és una llegenda banyolina que recorda l'època de les carlinades, una etapa convulsa de la nostra història plena d'heroïsmes inútils, traïcions, lluites fanàtiques i reclutaments forçosos. En aquesta llegenda se'ns apareix un personatge ben singular: un burro amb el llom ben allargat amb què cavalcaran uns quants voluntaris que han acabat d'apedregar uns cranis situats a la Font de les Ànimes. El misteriós animal desapareix després d'una invocació divina i molts dels voluntaris que l'han muntat acaben morint o emmalaltint. Amb els morts poca broma... Una de les meves últimes obsessions ha estat trobar el fet històric relacionat amb aquesta llegenda, la guspira

que originà la contalla... I em sembla (amb més retard del que hauria desitjat) haver-la trobada. L'apedregament de cranis a la font de les Ànimes per part dels voluntaris recorda un fet que succeí a la darrera carlinada i que fou descrit amb tot detall per Pere Aldover a *Dels Anys de la Fàccia* (1907) en el capítol titulat "La mort del Atmetller". Aldover explica com els voluntaris banyolins col·loquen el cadàvers dels carlins sota els canals del cementiri abans d'enterrar-los a la fossa amb l'excusa que han d'anar al cel ben nets. Pere Aldover contempla l'escena esgarrifada i escriu: "Ben nets sí, però no rentats per una canal, com aquell que alhora, al acostar-se la verema, renta i estanya una portadora. Nets de la salvatgeria de matar. Nets de la salvatgeria d'una broma de fosser, que és la pitjor de totes."

Dibuix de Jordi Garcia Ferrer

No hi ha cap dubte que aquell burro amb el llom allargat va agafar el trot en les històries dels nostres avantpassats. Banyoles té la fira més vella de les existents de bestiar rossam i de Banyoles va sortir la idea de divulgar un ase com a símbol identitari del nostre país. Podríem ara crear un personatge del

nostre bestiar, un burro allargat amb el qual la nostra mainada pogués cavalcar-hi en els balls de passada. I si ho féssim, -no tingueu cap mena de dubte- no homenatjaríem només la figura del folklorista que va recollir aquesta llegenda -que és un patriota que bé es mereix un reconeixement- sinó que recuperaríem una història decimonònica del nostre poble i faríem un picada d'ullet als nostres avantpassats, aquells que, a negra nit, acceleraven el pas davant la font de les Ànimes per por de trobar-se amb un burro amb el llom ben allargat.

EL MIRADOR
La revista del Pla de l'Estany

www.espaicomercial.com